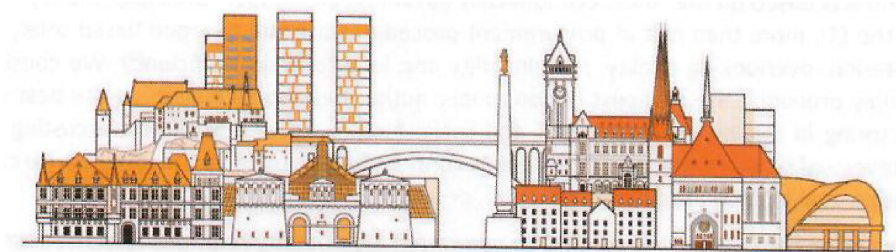

Luxemburgin julistus julkisista hankinnoista

Hyväksytty Luxemburgissa 15. toukokuuta 2025
konferenssissa

Architects + Engineers: Partnership for Resilient Design
jonka järjestäjät ACE, EFCA, ECEC ja OAI edustavat lähes
1,5 miljoonaa arkkitehtiä ja konsultoivaa suunnittelijaa
Euroopassa

1. **Vahvistetaan sisämarkkinoita yleisillä julkisia hankintoja koskevilla säännöillä, joissa alin hinta ei ole ainoa valintaperuste**
2. **Tunnistetaan paremmin immateriaalisten palveluiden ominaisluonne**
3. **Varmistetaan laatu- ja innovaatiolähtöiset hankintamenettelyt**
4. **Helpotetaan pk-yritysten ja uusien toimijoiden osallistumista hankintamenettelyihin**

Luxemburgin julistus julkisista hankinnoista
Hyväksytty Luxemburgissa 15. toukokuuta 2025
konferenssissa Architects + Engineers: Partnership for Resilient Design

New European Bauhaus (NEB) on viime vuosina pyrkinyt herättelemään poliittista mielenkiintoa myönteisiin vaikutuksiin, joita laadukkaalla rakennetulla ympäristöllä on koko yhteiskunnassa. Vaikka aloite kehottaa meitä kaikkia ajattelemaan elämiseen tarkoitettuja tiloja uudella tavalla, se edistää myös kiinteistö- ja rakennusalan sidosryhmien välisen yhteistyön lisäämistä ja korostaa oikeutetusti sitä, että monialainen lähestymistapa on edellytys laadukkaaseen ympäristön luomiselle.

Hankintavaihe on ratkaiseva osa rakennushankkeen elinkaarta, sillä hankintamenettely vaikuttaa merkittävästi suunnittelu- ja rakennustyöhön ja rakennettavan kohteen lopulliseen laatuun.

NEB:n hengessä ja Euroopan unionin aloittellessa julkisia hankintoja koskevan direktiivin nykyaikaistamista me arkkitehtejä ja konsulttoivia suunnittelijoita edustavat järjestöt vaadimme direktiiviin seuraavia muutoksia:

1. Vahvistetaan sisämarkkinoita yleisillä julkisilla hankintoja koskevilla säännöillä, joissa alin hinta ei ole ainoa valintaperuste

EU:n hankintakehyksen mukaisesti julkisilla ostajilla on mahdollisuus tehdä julkisia hankintasopimuksia ”kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen” – tai alimman hinnan – perusteella. Silti EU:ssa yli puolet hankintamenettelyistä perustuu edelleen yksinomaan alimpaan hintaan, ja laatu, kestävyys ja pitkän aikavälin kustannustehokkuus jäävät taka-alalle. Mielestämme viranomaisten tulisi halvimman tarjouksen valitsemisen sijaan varmistaa paras hinta-laatusuhde arvioimalla laadullisia, ympäristöön liittyviä ja sosiaalisia näkökohtia sekä elinkaarikustannuksia. Jos immateriaalisia palveluita hankittaessa ainoana valintaperusteena on alin hinta, tämä johtaa vääjäämättä heikkolaatuiseen suunnitteluun, kustannusten nousuun pitkällä aikavälillä tai innovaatioiden puutteeseen.

Vetoamme EU:hun julkisia hankintoja koskevan direktiivin muuttamiseksi siten, että laadukkaat ja hinta-laatusuhteeltaan parhaat ratkaisut voidaan taata kieltämällä alimman hinnan käyttö ainoana valintaperusteena immateriaalisten palveluiden hankinnassa.

2. Tunnistetaan paremmin immateriaalisten palveluiden ominaisluonne

Suunnittelupalvelut, joita usein kutsutaan immateriaalisiksi tai luoviksi palveluiksi, ovat ominaisluonteeltaan sellaisia, ettei niiden lopputulosta voida tietää tarkasti etukäteen. Hankkeelle voidaan toki määritellä tarpeet ja asettaa taloudelliset, paikalliset, toiminnalliset ja muut parametrit, mutta varsinainen ratkaisu saa muotonsa itse luovan prosessin kautta. Tämä ominaispiirre erottaa immateriaaliset palvelut selkeästi aineellisista hankinnoista, joissa lopputuotteen laatu ja ominaisuudet voidaan määritellä jo etukäteen. Tätä eroa silmällä pitäen katsomme, että immateriaalisten palveluiden hankintaa tulisi käsitellä eri tavoin kuin tavanomaisten palveluiden hankintaa. Jos immateriaaliset palvelut määriteltäisiin selkeästi ja niillä olisi oma kohtansa direktiivissä, niihin liittyviä seikkoja voitaisiin käsitellä eri tavalla.

Vetoamme EU:hun, että direktiiviin julkisista hankinnoista sisällytettäisiin oma kohta immateriaalisille palveluille. Immateriaalisia palveluita koskevan erityisjärjestelmän tulisi velvoittaa soveltamaan laatuun perustuvia valintakriteerejä, sisältää määritelmä asianmukaisista hankinnan kynnysarvoista, määritellä pk-yritysten osallistumista ja kelpoisuutta tukevat säännöt sekä yksinkertaistaa ammattilaisten välistä yhteistyötä hankintamenettelyn aikana.

3. Varmistetaan laatu- ja innovaatiolähtöiset hankintamenettelyt

Katsomme, että immateriaalisten palveluiden valintakriteerien tulee perustua laatuun, johon suunnittelupalveluiden osalta sisältyvät myös tekniset meriitit, ratkaisut suunnittelua ja rakentamista koskevien vaatimusten täyttämiseksi, saavutettavuus sekä sosiaaliset, ympäristöön liittyvät ja innovatiiviset näkökohdat. Direktiivi julkisista hankinnoista sallii tämän, mutta hankintaviranomaiset käyttävät sitä riittämättömästi ja soveltavat valintaperusteena mieluiten vain alinta hintaa. Arkkitehtikilpailut ovat hyvä tapa hankkia immateriaalisia palveluita, sillä ne mahdollistavat laatu- ja innovaatiopohjaiset sekä hankelähtöiset valintamenettelyt. Säädösten tulisi kannustaa julkisia tilaajia edistämään laatukriteerien soveltamista sekä tukea hankintaviranomaisten osaamista kehittäviä toimia.

Vetoamme EU:hun julkisia hankintoja koskevan direktiivin muuttamiseksi siten, että

- voidaan taata laadukkaat rakennetun ympäristön ratkaisut tekemällä laatu- ja innovaatiopohjaisten valintaperusteiden soveltamisesta pakollista immateriaalisten palveluiden hankinnassa ja edistämällä suunnittelukilpailujen käyttöä arkkitehtipalveluita hankittaessa;***
- voidaan varmistaa julkisten hankintojen paras mahdollinen hinta-laatusuhde huomioimalla laajemmat ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset kustannukset ja kieltämällä vaatimukset tehdä hankintavaiheessa ilmaista suunnittelutyötä.***

4. Helpotetaan pk-yritysten ja uusien toimijoiden osallistumista hankintamenettelyihin

Pienten ja keskisuurten yritysten panos EU:n talouskasvussa on merkittävä. Ne edistävät innovaatioita ja tukevat EU:n taloudellista selviytymiskykyä kriisiaikoina. Pk-yritysten osallistumista julkisiin hankintamenettelyihin sekä uusien toimijoiden pääsyä niihin estävät liian monet rajoitteet, kuten byrokraattiset hankintamenettelyt, erilaiset kansallisen tason säädökset ja monet muut vaatimukset, koskien esimerkiksi liikevaihtoa ja tarvittavaa kokemusta. Katsomme, että pk-yritysten ja uusien toimijoiden osallistumista hankintamenettelyihin tulee helpottaa.

Vetoamme EU:hun julkisia hankintoja koskevan direktiivin muuttamiseksi siten, että pk-yritysten ja uusien toimijoiden osallistumista helpotetaan karsimalla turhaa byrokratiaa ja pohtimalla, voisiko hankintasopimusten jakaminen osiin vaikuttaa myönteisesti pk-yrityksiin. Lisäksi suosittelemme käyttämään joustavampia teknisiä ja taloudellisia kriteerejä (esim. pidentämällä kolmen vuoden referenssijaksoa tai laskemalla vähimmäisliikevaihdon rajaa).

Arkkitehtien ja konsulttien tarjoamilla immateriaalisilla palveluilla on keskeinen rooli rakennetun ympäristön suunnittelussa rakennuksista julkisiin tiloihin ja infrastruktuuriin. Heidän tarjoamansa palvelut edistävät siten merkittävästi yleistä etua.

Laadukas rakennettu ympäristö voidaan saavuttaa vain laadukkaiden prosessien kautta. New European Bauhausin tavoitteiden toteuttaminen rakennusalaan edellyttää laadukkaita hankintamenettelyjä, jotka mahdollistavat innovatiiviset rakennetun ympäristön ratkaisut.

Vetoamme sen vuoksi voimakkaasti eurooppalaisiin instituutioihin, jotta ne lainsäädännöllisesti ja käytännössä varmistaisivat laatu- ja innovaatiokriteerien soveltamisen hintakilpailun sijaan arkkitehti- ja suunnittelupalveluita hankittaessa. Näillä palveluilla on ratkaiseva asema laadukkaiden ja kestävien ratkaisujen edistäjinä Eurooppaa ja koko maailmaa koskevissa ajankohtaisissa yhteiskunnallisissa haasteissa.

Jaa

Luxemburgin julistusta

aihetunnisteella

#LuxDeclaration25

Euroopan arkkitehtineuvosto (Architects' Council of Europe, ACE) on arkkitehtuuria edustava eurooppalaisen tason järjestö. Siihen kuuluu tällä hetkellä 52 jäsenjärjestöä, mukaan lukien sääntelyelimet ja ammatilliset edustukset kaikissa EU:n jäsenmaissa, kuusi tarkkailijajäsentä (Serbia, Kosovo, Ukraina, Montenegro, Pohjois-Makedonia ja Moldova) ehdokasmaista sekä erityisasemassa olevat jäsenet (Iso-Britannia, Sveitsi ja Norja). Siten neuvosto edustaa yli puolen miljoonan arkkitehdin intressejä 36 Euroopan maassa.

<https://ace-cae.eu>

[allekirjoitus]

EFCA (European Federation of Engineering Consultancy Associations) on ainoa suunnittelu- ja konsulttialaa edustava järjestö Euroopassa. Vuonna 1992 perustetulla EFCAlla on jäsenyhdistyksiä 26 Euroopan maassa. Ne edustavat yli kymmentätuhatta yritystä ja yli miljoonaa suunnittelu- ja vastaavissa palveluissa työskentelevää henkilöä.

<https://www.efcanet.org>

[allekirjoitus]

ECEC (European Council of Engineers Chambers) on Euroopan insinööriliittojen kattojärjestö. Se edustaa valtuutettujen insinöörien ammatillisia intressejä Euroopan tasolla. Järjestön jäseniä ovat kansalliset liitot tai muut laillisesti perustetut julkiset elimet, jotka edustavat valtuutettuja insinöörejä. ECECin edunvalvonnan piiriin kuuluu tällä hetkellä 17 liittoa ja yli 300 000 korkeasti koulutettua eurooppalaista insinööriä, jotka ovat näiden liittojen jäseniä.

<https://www.ecec.net>

[allekirjoitus]

OAI (Order of Architects and Consulting Engineers) perustettiin maaliskuussa 1990, 13.12.1989 voimaan tulleen Luxemburgin lain mukaan. Siihen kuuluu viiden ammattikunnan edustajia: arkkitehtejä, sisustusarkkitehtejä, konsultoivia suunnittelijoita, kaupunkisuunnittelijoita ja kaavoittajia sekä maisema-arkkitehtejä tai -suunnittelijoita.

OAI toimii sille oikeudellisena elimenä kuuluvien tehtävien lisäksi ammatillisena järjestönä ja yleishyödyllisenä laitoksena. OAI pyrkii parantamaan jäsentensä työoloja taloudellisella, sosiaalisella, taiteellisella ja kulttuurisella tasolla sekä luomaan kestävä, älykästä ja laadukasta elinympäristöä.

<https://oai.lu>

[allekirjoitus]